

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА**

Факультет іноземної та слов'янської філології
Кафедра української мови і літератури

**СИЛАБУС ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ З
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ, АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

галузь знань – 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність – 014 Середня освіта (Українська мова і література)

освітньо-професійна програма – Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “31” серпня 2020 р.

Суми – 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до практики
3. Мета та цілі практики
4. Програмні результати навчання (компетентності)
5. Педагогічна практика як компонент практичної підготовки ОПП
6. Організація практики та обсяг
7. Передумови проходження практики
8. Технічне і програмне забезпечення
9. Політика практики
10. Система оцінювання та вимоги
11. Політика курсу
12. Навчально-методична карта практики
13. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Виробнича педагогічна практика в ЗЗСО
Викладач	Захарова В. А.
Контактний телефон викладача	+380 50 73 – 47 - 265
E-mail викладача	zakharovavalentyna@gmail.com
Формат дисципліни	Очна й заочна форми навчання
Обсяг дисципліни	9 кредитів ЄКТС, 270 годин
Консультації	Раз на тиждень відповідно до графіка консультацій викладача
2. Анотація до практики	
<p>Педагогічна практика здобувачів вищої освіти займає пріоритетне місце в системі професійної підготовки майбутнього вчителя-словесника, є невід’ємною складовою процесу підготовки спеціалістів у закладі вищої освіти. Практика покликана завершити формування системи професійних умінь і навичок студентів-філологів і є важливим етапом підготовки майбутнього вчителя української мови і літератури, англійської мови. Вона створює всі можливості для реалізації творчих здібностей особистості майбутнього вчителя і вирішення завдань, визначених Державною національною програмою «Освіта» (Україна ХХІ ст.), Законом України «Про освіту», Концепцією «Нова українська школа». Педагогічна практика магістрантів має свою специфіку, бо вона відбувається в умовах, максимально наближених до реальних умов майбутньої професійної діяльності. Практика забезпечує інтеграцію знань та їх застосування в безпосередній роботі зі школярами,</p>	

тому діяльність студента в період проходження практики є аналогом професійної діяльності вчителя української мови і літератури, англійської мови. Виробнича практика є найефективнішою формою його професійного становлення.

3. Мета та цілі практики

Основною **метою** програми практики є забезпечити магістрантам фундаментальну теоретичну і практичну підготовку для набуття здатності виконувати професійні завдання і обов'язки науково-дослідницького та інноваційного характеру в галузі української та англійської філології, педагогіки та методики середньої та вищої освіти; набуття здатності до самостійної науково-педагогічної діяльності; можливість продовження навчання за програмою доктора філософії; а також сформуванню у магістрантів необхідні вміння та навички навчання української мови і літератури, англійської мови в закладах загальної середньої освіти на основі здобутих знань з усіх філологічних та гуманітарних дисциплін. Реалізація мети здійснюється на основі всебічного аналізу теоретичних та практичних здобутків методики навчання філологічних дисциплін у школі. Основне завдання полягатиме у виробленні педагогічної концепції навчання української мови і літератури, англійської мови, яка розширить межі змісту всіх дисциплін мовно-літературознавчого циклу, наповнить їх важливою сучасною інформацією, що слугуватиме успішному засвоєнню нового матеріалу. Також здобувач вищої освіти знайомиться зі специфікою роботи з дітьми з особливими потребами.

Регіональне значення практики вбачаємо в потребі фахової підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література) Додаткова спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка в Сумській області. На початку XXI століття все виразніше й гостріше постають питання реформування освіти в Україні в напрямі гуманізації, що спрямована на формування інтелектуальної морально-духовної особистості, якій властиві естетичні смаки. Нова соціально-освітня ситуація в Україні актуалізує поступовий перехід від репродуктивної освіти до освіти інноваційної, сутнісний зміст якої полягає у зверненні до особистісних якостей та творчого потенціалу майбутніх учителів української мови і літератури, англійської мови. У реалізації цих завдань пріоритетну роль відіграють філологічні дисципліни, але вагоме місце в процесі підготовки викладача, вчителя відводиться саме виробничій педагогічній практиці у ЗЗСО.

Унікальність практики продиктована орієнтацією на формування професійних (фахових) компетентностей здобувачів вищої освіти, вироблення педагогічної концепції навчання української мови і літератури, англійської мови у ЗЗСО, що розширить межі змісту всіх дисциплін мовознавчо-літературознавчого циклу, наповнить його важливою сучасною інформацією, яка слугуватиме успішному здійсненню професійної діяльності.

У процесі проходження виробничої педагогічної практики з української мови і літератури, англійської мови в ЗЗСО у студентів-магістрантів формуються загальні компетентності:

- знання та розуміння специфіки професії і предметної галузі, основних концепцій, базових філологічних понять;
- здатність діяти на основі принципів професійної етики, дотримуватися правил академічної доброчесності, виробляти й удосконалювати власну систему професійних умінь та навичок;
- здатність бути критичним, аналізувати свою й учнівську навчальну діяльність та синтезувати її, застосовувати загальнодидактичні та специфічні принципи на конкретному мовному й літературному матеріалі;

- здатність проводити педагогічні дослідження з конкретної теми, визначати та розв'язувати конкретні професійно-педагогічні проблеми, які вимагають інтеграції знань та практичних умінь із літературознавчих дисциплін, педагогіки, психології;
- здатність учитися, готовність до самоосвіти і самовдосконалення впродовж життя, постійного підвищення кваліфікації.

У процесі проходження виробничої педагогічної практики з української мови і літератури, англійської мови в ЗЗСО у студентів-магістрантів формуються професійні (фахові) компетентності:

- здатність самостійно здобувати нові знання із мовознавчих та літературознавчих дисциплін, вільне володіння науковим інструментарієм у галузі філологічної та методичної науки для використання у професійній діяльності на робочому місці вчителя української мови і літератури, англійської мови;
- здатність виконувати різні види літературознавчого аналізу, до опанування технології роботи з фаховим текстом, реферувати, анотувати, редагувати;
- здатність орієнтуватися в основних тенденціях суспільного життя, мовної і літературної освіти та визначати власну позицію, вивчати, критично осмислювати надбання історії методичної думки й упроваджувати у власну методичну систему передовий національний досвід науковців та кращих учителів-філологів Сумської області з метою свідомого вибору шляхів вирішення проблем в освітньому процесі;
- здатність організовувати навчально-виховний процес як педагогічну взаємодію, спрямовану на творчий розвиток школярів;
- здатність до ефективної та компетентної участі в різних формах навчально-педагогічної комунікації (методичне об'єднання учителів-філологів або класних керівників, батьківські збори, школа молодого вчителя тощо).

4. Програмні результати навчання

Знання	<p>ПРЗ 1. Розуміння шляхів інноваційного розвитку системи вищої освіти України в умовах реформаційних перетворень.</p> <p>ПРЗ 2. Базові уявлення про філософсько-методологічний аналіз сучасного стану освіти в Україні та за кордоном.</p> <p>ПРЗ 3. Базові уявлення про психологічні чинники, які впливають на процес навчання учнів, про структуру педагогічних здібностей та їх формування в учнів..</p> <p>ПРЗ 6. Розуміння методів та прийомів навчання української мови та літератури в закладах загальної середньої освіти.</p> <p>ПРЗ 7. Базові уявлення про сучасні методи і методологію наукових досліджень у галузі філології та методики навчання української мови та літератури, англійської мови.</p> <p>ПРЗ 10. Знання сучасних методик і технологій, зокрема інформаційно-комунікаційних для успішного, ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості наукових досліджень.</p>	
Уміння	<p>ПРУ 1. Володіє науковим інструментарієм у галузі філології, проблемно-пошуковими методами для проведення досліджень у галузі філології та методики навчання української мови та літератури, англійської мови.</p>	

	<p>ПРУ 2. Уміє застосовувати раціональні прийоми пошуку, відбору і використання фахової інформації з різних джерел, у т.ч. цифрових для розв’язання проблем професійної (освітньої та наукової) діяльності.</p> <p>ПРУ 3. Уміє аналізувати, порівнювати, критично осмислювати науково-методичну та загальнонаукову інформацію; пропонує шляхи вирішення досліджуваної проблеми, аргументуючи власну позицію.</p> <p>ПРУ 4. Здатний діяти на основі принципів професійної етики, дотримуватися правил академічної доброчесності.</p> <p>ПРУ 5. Володіє сучасними методами та прийомами навчання української мови і літератури, англійської мови в закладах загальної середньої, додаткової педагогічної освіти.</p> <p>ПРУ 6. Проектує і проводить різні види занять з урахуванням інноваційних технологій, передового педагогічного досвіду та знань про індивідуально-вікові особливості молоді.</p> <p>ПРУ 7. Бере участь в різних формах навчально-педагогічної комунікації (педради, методоб’єднання учителів-філологів або класних керівників, батьківські збори).</p> <p>ПРУ 8. Бере участь в різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії).</p> <p>ПРУ 9. У професійній діяльності керується сучасними принципами толерантності, діалогу і співпраці.</p> <p>ПРУ 10. Уміє будувати і втілювати ефективну стратегію професійного саморозвитку і самовдосконалення.</p>
Комунікація	<p>ПРК 1. Вільне компетентне спілкування державною та іноземною (англійською) мовами з широким колом фахівців, із громадськістю у галузі професійної та/або наукової діяльності.</p> <p>ПРК 2. Ефективна взаємодія в команді, у професійному колективі та з представниками інших професійних груп.</p> <p>ПРК 3. Педагогічна комунікація у процесі навчання української мови і літератури, англійської мови.</p>
Автономія і відповідальність	<p>ПРА 1. Усвідомлення соціальної значущості майбутньої професії, сформованість мотивації до здійснення професійної діяльності.</p> <p>ПРА 2. Відповідальне ставлення до навчання учнів.</p> <p>ПРА 3. Здатність до навчання упродовж життя і вдосконалення з високим рівнем автономності набутої під час навчання кваліфікації.</p>

Формат педагогічної практики: очний (проведення уроків української мови, української літератури, англійської мови, позакласного заходу, виховного заходу з педагогіки, виконання завдань із психології), дистанційний (online-консультування з методистом та керівником педагогічної практики).

5. Виробнича педагогічна практика як компонент практичної підготовки ОПШ використовується у фаховій підготовці студента-магістранта для формування компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1 ЗК 2 ЗК 4	У процесі проходження виробничої (педагогічної) педагогічної практики в ЗЗСО у здобувачів вищої освіти формуються загальні компетентності:
-------------------------------------	---	---

	ЗК 5 ЗК 6 ЗК 7 ЗК 10	<ul style="list-style-type: none"> • знання та розуміння специфіки професії і предметної галузі, основних концепцій, базових філологічних понять; • здатність діяти на основі принципів професійної етики, дотримуватися правил академічної доброчесності, виробляти й удосконалювати власну систему професійних умінь та навичок; • здатність бути критичним, аналізувати свою й учнівську навчальну діяльність та синтезувати її, застосовувати загальнодидактичні та специфічні принципи на конкретному мовному й літературному матеріалі; • здатність проводити педагогічні дослідження з конкретної теми, визначати та розв'язувати конкретні професійно-педагогічні проблеми, які вимагають інтеграції знань та практичних умінь із літературознавчих дисциплін, педагогіки, психології; • здатність учитися, готовність до самоосвіти і самовдосконалення впродовж життя, постійного підвищення кваліфікації.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ПК-1 ПК-2 ПК-5 ПК-6 ПК-7 ПК-10	<ul style="list-style-type: none"> • здатність самостійно здобувати нові знання із мовознавчих та літературознавчих дисциплін, вільне володіння науковим інструментарієм у галузі філологічної та методичної науки для використання у професійній діяльності на робочому місці вчителя української мови і літератури; • здатність виконувати різні види літературознавчого аналізу, до опанування технології роботи з фаховим текстом, реферувати, анотувати, редагувати; • здатність орієнтуватися в основних тенденціях суспільного життя, мовної і літературної освіти та визначати власну позицію, вивчати, критично осмислювати надбання історії методичної думки й упроваджувати у власну методичну систему передовий національний досвід науковців та кращих учителів-філологів Сумської області з метою свідомого вибору шляхів вирішення проблем в освітньому процесі; • здатність організовувати навчально-виховний процес як педагогічну взаємодію, спрямовану на творчий розвиток школярів; • здатність до ефективної та компетентної участі в різних формах навчально-педагогічної комунікації (методичне об'єднання учителів-філологів або класних керівників, батьківські збори, школа молодого вчителя тощо).
6. Організація практики та обсяг		

Обсяг виробничої педагогічної практики

	Вид заняття	Кількість годин
1.	Ознайомлення з Положенням про виробничу педагогічну практику, Наскрізною програмою виробничої педагогічної практики, Робочою програмою виробничої педагогічної практики. Вивчення та осмислення Концепції «Нова українська школа». Самостійна робота здобувача вищої освіти.	30
2.	Відвідування уроків української мови, української літератури, англійської мови (учителів-предметників, класних керівників, учителів-новаторів, переможців конкурсу «Учитель року», магістрантів.	30
3.	Підготовка та проведення уроків. Самостійна робота з підготовки написання поурочних планів. Консультації методистів, учителів.	90
4.	Розробка, підготовка та проведення заходу з української мови і літератури (літературний вечір, вечір-зустріч із письменником, презентація, профорієнтаційний захід тощо) для учнів старшого шкільного віку. Самостійна робота здобувача вищої освіти. Бесіда з питань академічної доброчесності	70
5.	Оформлення звітної документації за результатами практики. Підготовка до підсумкової конференції. Самостійна робота здобувача вищої освіти.	50

7. Передумови проходження виробничої педагогічної практики з української мови і літератури, англійської мови в ЗЗСО

Здобувачі вищої освіти завершили навчання за освітнім ступенем «бакалавр», здобули знання з мовознавчих та літературознавчих дисциплін, психолого-педагогічних предметів та набули вміння і навички аналізувати художній твір, осмислювати його ідейно-естетичну цінність, визначати місце твору в доробку письменника та літературному процесі. Упродовж навчання на 3 – 4 курсах студенти опанували методикау навчання української мови і літератури, набули вміння структурувати навчальне заняття, досягати мету, добирати доцільні форми та методи проведення заняття. Під час вивчення дисциплін «Методика навчання української мови в ЗЗСО», «Методика навчання української літератури в ЗЗСО», «Методика навчання англійської мови в ЗЗСО» студенти на базі сформованих знань та набутих умінь виробляють професійні компетентності у викладанні мовознавчих та літературознавчих дисциплін у закладах загальної середньої освіти. На попередніх курсах здобувачі вищої освіти пройшли навчальну практику, фольклорну та діалектологічну; виробничу педагогічну практику на 4-ому курсі, підготовлені до виконання завдань програми практики на другому рівні вищої освіти.

8. Технічне і програмне забезпечення

У період практики бажано мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з адміністрацією, методистом та керівником практики щодо проведення занять та консультацій. У міжсесійний період комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) та оргтехніку для комунікації з адміністрацією, методистом, викладачами та підготовки (друку) необхідних матеріалів та звіту з практики.

9. Політики практики

У процесі проходження практики **здобувачі вищої освіти використовують**: навчальні програми обов'язкових та вибіркових дисциплін, навчально-методичні посібники; презентації, розроблені студентами конспекти уроків для подальшої апробації під час педагогічної практики; **здобувачі вищої освіти та методисти керуються нормативно-правовою базою**: Положення про освітній процес у СумДПУ імені А. С. Макаренка; Положення про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності, Положення про організацію освітнього процесу у СумДПУ імені А. С. Макаренка; Положення про проведення практики студентів СумДПУ імені А. С. Макаренка; Положення про кваліфікаційну роботу у СумДПУ імені А. С. Макаренка; Положення про курсову роботу у СумДПУ імені А. С. Макаренка; Положення про порядок оцінювання знань студентів у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) організації освітнього процесу; Кодекс академічної доброчесності СумДПУ імені А.С. Макаренка (2019), Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності СумДПУ імені А.С. Макаренка (2019), Порядок організації поточного, семестрового контролю та підсумкової атестації здобувачів вищої освіти із використанням дистанційних технологій у СумДПУ імені А.С. Макаренка (2020 р.), Положення про апеляцію результатів навчання здобувачів вищої освіти СумДПУ імені А.С. Макаренка (2020 р.), Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті (2020 р.), Положення про комісію із забезпечення якості вищої освіти (2020 р.), Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (2020 р.), Положення про вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти СумДПУ імені А.С. Макаренка (2020 р.).

10. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання практики

Практика оцінюється за накопичувальним принципом відповідно до ЄКТС за 100-бальною системою та національною шкалою (див. Робочу програму)

Контроль проходження виробничої педагогічної практики здійснюється у двох формах: поточній і підсумковій. Поточний контроль здійснюється комплексними методами і передбачає: а) контроль початку та закінчення роботи; б) контроль з боку керівника практики від закладу освіти та методиста за достовірністю записів у щоденнику практики; в) контроль з боку керівника практики за своєчасністю, повнотою і якістю виконання завдань практики. Поточний контроль з боку керівника практики від закладу вищої освіти здійснюється безпосередньо за місцем проходження практики. Атестація за підсумками практики проводиться на підставі захисту оформленого звіту й відгуку керівника або методиста практики. За підсумками позитивної атестації студентів виставляється диференційований залік після його участі в підсумковій конференції. **За бажанням студента можуть додаватися бали за участь у роботі науково-практичних конференцій, що проводяться на кафедрі української мови і літератури, методичних семінарах кафедри та закладу загальної середньої оцінки. Також враховується рівень виконання принципів академічної доброчесності**

у процесі підготовки конспектів поурочних планів та позакласного заходу з української мови і літератури.

Критерії оцінювання результатів навчання

Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти оцінюються відповідно до ЄКТС та національної шкали. Проведені уроки української мови, української літератури, англійської мови, проведений позакласний захід та виховний захід із педагогіки під час виробничої педагогічної практики в ЗЗСО, оцінюються за такими критеріями:

Оцінка «відмінно» (90 – 100 балів, А) ставиться за сумлінне виконання програми проходження педагогічної практики з української мови і літератури студентам, які:

- одержали інструктаж на настановній конференції;
- вчасно прибули до виробничої бази практики;
- сумлінно виконували обов'язки студентів-практикантів;
- робочий день студентів-практикантів у закладі загальної середньої освіти тривав у межах 6 годин;
- проводили уроки на високому науково-методичному рівні;
- більшість занять оцінені на «відмінно»;
- продемонстрували вміння працювати з мовним та літературознавчим матеріалом в умовах Нової української школи;
- апробували раціональні форми роботи на уроках;
- застосовували ефективні методи і прийоми роботи на уроках та практичних заняттях зі студентами;
- у першій половині практики в присутності одного з методистів провели заліковий захід із фаху на високому організаційному та методичному рівні;
- відвідали та обговорили виховні заходи інших студентів-практикантів;
- займалися взаємовідвідуванням навчальних занять студентів-співкурсників із наступним їх аналізом;
- вивчили учнівський колектив;
- ознайомилися з досвідом роботи вчителів-словесників навчального закладу;
- якісно підготували та вчасно подали на перевірку звітну документацію з педпрактики;
- на високому методичному рівні провели профорієнтаційну роботу.

Оцінка «добре» (82 – 89 балів, В) ставиться за виконання програми проходження педагогічної практики студентам, які:

- сумлінно виконували обов'язки студентів-практикантів;
- одержали інструктаж на настановній конференції;
- вчасно прибули до виробничої бази практики;
- робочий день студента-практиканта в навчальному закладі тривав близько 6 годин;
- проводили уроки та заняття у ЗЗСО на достатньому науково-методичному рівні;
- більшість уроків оцінені вчителями та методистами на «добре»;

- намагалися апробувати раціональні форми роботи на уроках української мови і літератури, англійської мови;
- застосовували ефективні методи і прийоми роботи на уроках української мови і літератури, англійської мови;
- у присутності одного з методистів провели заліковий мовно-літературний захід профорієнтаційного спрямування у ЗЗСО;
- відвідали та обговорили виховні заходи інших студентів-практикантів;
- відвідали уроки співкурників;
- вивчили учнівський та студентський колективи;
- ознайомилися з досвідом роботи кращих учителів-словесників навчального закладу;
- на належному методичному рівні провели профорієнтаційну роботу в ЗЗСО.

Оцінка «добре» (74 – 81 бал, С) ставиться за виконання програми проходження педагогічної практики студентам, які:

- належно виконували обов'язки студентів-практикантів;
- одержали інструктаж на настановній конференції;
- вчасно прибули до виробничої бази практики;
- робочий день студента-практиканта в навчальному закладі тривав близько 6 годин;
- проводили уроки та заняття у ЗЗСО на достатньому науково-методичному рівні;
- більшість уроків оцінені вчителями та методистами на «добре»;
- намагалися апробувати раціональні форми роботи на уроках української мови і літератури, англійської мови;
- застосовували різноманітні методи і прийоми роботи на уроках української мови і літератури, англійської мови;
- у присутності одного з методистів провели заліковий мовно-літературний захід профорієнтаційного спрямування у ЗЗСО;
- відвідали виховні заходи інших студентів-практикантів;
- вивчили учнівський колектив;
- провели профорієнтаційну роботу в ЗЗСО;
- мали незначні зауваження щодо якісного оформлення та подання на перевірку звітної документації з педпрактики.

Оцінка «задовільно» (64 – 73 бали, Д) ставиться за виконання програми проходження педагогічної практики студентам, які:

- виконували обов'язки студентів-практикантів із зауваженнями;
- присутність у навчальному закладі була епізодичною;
- проводили уроки на низькому науково-методичному рівні;
- більшість занять оцінені вчителями та методистами на «задовільно»;
- продемонстрували слабкі вміння працювати з мовознавчим матеріалом та текстом художнього твору;

- епізодично використовували різноманітні форми роботи на уроках мови та літератури;
- провели заліковий позакласний захід із української мови та літератури на низькому організаційному рівні;
- ігнорували взаємовідвідування;
- недостатньо вивчили учнівський колектив;
- були відсутніми на настановній та підсумковій конференціях;
- продемонстрували низький рівень сформованості професійно-педагогічних умінь;
- мають суттєві зауваження щодо якісного оформлення та подання на перевірку звітної документації з педпрактики.

Оцінка «задовільно» (60 – 63 бали, E) ставиться за виконання програми проходження педагогічної практики студентам, які:

- виконували обов'язки студентів-практикантів із зауваженнями;
- присутність у навчальному закладі була епізодичною (у дні проведення уроків);
- проводили уроки на низькому науково-методичному рівні;
- більшість занять оцінені вчителями та методистами на «задовільно»;
- продемонстрували слабкі вміння працювати з мовознавчим матеріалом та текстом художнього твору;
- епізодично використовували різноманітні форми роботи на уроках мови та літератури;
- провели заліковий позакласний захід із української мови та літератури на низькому організаційному та методичному рівні;
- ігнорували взаємовідвідування;
- недостатньо вивчили учнівський колектив;
- були відсутніми на настановній та підсумковій конференціях;
- продемонстрували низький рівень сформованості професійно-педагогічних умінь;
- мають суттєві зауваження щодо якісного оформлення та подання на перевірку звітної документації з педпрактики.

Педагогічна практика **оцінюється «незадовільно» (35 – 59 балів, FX)**, якщо студент не виконав програми педагогічної практики. При отриманні незадовільної оцінки за практику студент зобов'язаний пройти її повторно у визначений керівником вільний від занять в університеті час.

Здобувач вищої освіти, який не виконав програму педпрактики з поважних причин, має право на проходження практики повторно. При повторному невиконанні завдань практики магістрант може бути відрахований із закладу вищої освіти.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Політика курсу

Викладання курсу ґрунтується на принципах студентоцентричності, академічної доброчесності. Студент виконує завдання, які зазначено силабусом, вчасно. Усі завдання курсу повинні бути виконаними, незважаючи на причину відсутності студента на занятті. Відсутність студента на занятті з поважної причини передбачає його обов'язкову присутність на консультації зі складанням відповідної теми.

11. Навчально-методична карта практики

ти жд ен ь	Зміст практики	Кількість годин на тиждень			
		Вид занять			
		Відвідування занять	проведення занять	Самостійна робота	разом
I	<ul style="list-style-type: none"> -ознайомлення з Положенням про педагогічну практику; -участь у роботі Настановної конференції з практики; -ознайомлення зі змістом та завданнями практики; - складання під керівництвом учителя та методиста кафедри індивідуального плану роботи на період практики; - вивчення матеріальної бази місця виробничої практики; -вивчити матеріал про специфіку роботи учителя з учнями з особливими потребами (врахування елементів інклюзії); -відвідування уроків учителів, магістрантів тощо; 	20	10	20	50

	<ul style="list-style-type: none"> -підготовка до написання конспектів уроків; -спостереження за навчальною діяльністю учнів; -вивчення вікових особливостей учнівського колективу; -консультування методиста-викладача; -проведення уроків та їх аналіз; -відвідання уроків магістранта та їх аналіз; -підготовка до проведення залікового уроку, подання конспекту методисту, виправлення помилок, подання конспекту уроку вчителю; -проведення залікового уроку та його аналіз із викладачем; 				
2, 3	<ul style="list-style-type: none"> -проходження практики у закладі згідно з індивідуальним планом практики; ознайомлення з орієнтовними схемами аналізу уроків української мови і літератури, англійської мови; -відвідування уроків, проведення уроків тощо; -самостійна робота; -підготовка до проведення уроків із застосуванням ІКТ; -здійснення аналізу уроків; -вивчення учнівського колективу; -виконання завдань із педагогіки; -виконання завдань із психології; -збір матеріалу для позааудиторного заходу; 	20	20	40	80
4, 5	<ul style="list-style-type: none"> -проведення залікового заходу з його аналізом; -проведення залікового уроку; -проведення та перевірка самостійної роботи учнів; -проведення виховної бесіди зі студентами профорієнтаційного спрямування; 	25	25	40	90
6	<ul style="list-style-type: none"> -написання звіту за результатами виконання програми виробничої педагогічної практики; -заповнення щоденника практики; -заповнення атестаційного листка; -отримання характеристика за результати практики; -оформлення звітної документації та її подання на перевірку методисту; -підготовка до підсумкової конференції; -подання документації керівнику практики. 	15	15	20	50

13. Рекомендована література

1. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ століття / За ред. М. Зубрицької. – Львів, 1996.
2. Астрахан Н. Буття літературного твору: Аналітичне та інтерпретаційне моделювання: монографія / Н. Астрахан. – К.: Академвид, 2014. – 432 с.
3. Бабійчук Т. Сучасна українська література: імена, теми, інтерпретація // Українська мова і література в школах України. – 2018. – № 12. – С. 21-28.
4. Білоус П.В. Вступ до літературознавства : навч. пос. / П.В. Білоус. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – 336 с.
5. Білоус П.В. Вступ до літературознавства : навч. посіб. для самостійної роботи студента / П.В. Білоус, Г.Д. Левченко. – К. : ВЦ «Академія», 2012. – 364 с.
6. Бобало Ю. Інформаційні параметри системи забезпечення якості в закладах вищої освіти // Вища освіта України. – Київ, 2018. – № 3. – С. 14-28.
7. Борисенко В. Тестовий контроль знань студентів як практичний метод педагогічної діагностики у ЗВО // Українська мова і література в школах України. – 2018. – № 10. – С. 8-11.
8. Вітченко А., Вітченко А. Компетентнісний підхід у сучасній вищій освіті: освітня інновація чи реформаторський симулякр доби постмодерну? // Вища школа. – 2019. – № 4. – С. 52-66.
9. Галич О., Назарець В. Теорія літератури. – К., 2001.
10. Ганаба С. Філософія дидактики: контексти, стратегії, практики: монографія / С. Ганаба. – Суми, 2014. – 334 с.
11. Гриценюк І. Проектна діяльність як засіб розвитку підприємницької компетентності майбутніх кваліфікованих кадрів // Вища школа. – 2019. – № 3. – С. 45-53.
12. Дебич М., Гуменна О. Підвищення якості вищої освіти через інтернаціоналізацію навчального процесу – світова тенденція // Вища школа. – 2019. – № 3. – С. 54-61.
13. Дебич М. Мобільність студентів і якість вищої освіти в європейському освітньому і науковому просторі // Вища школа. – 2019. – № 1. – С. 34-50.
14. Жила С. Бачити художній твір як культурний універсум / С. Жила // Теорія і методика навчання української літератури: актуальні проблеми. Збірник наукових праць / Наук. ред. і упоряд. Логвіненко Н. – К. : Педагогічна думка, 2015. – С. 38-50.
15. Жила С. Театр і література: мистецтвознавчі і педагогічні проблеми взаємин: Посібник для вчителя. – Чернівці, 2001. – 123 с.
16. Жила С. Теорія і практика вивчення української літератури у взаємозв'язках із різними видами мистецтв у старших класах загальноосвітньої школи: Монографія. – Чернівці : РВК «Деснянська правда», 2004. – 360 с.
17. Жила С. Літературно-мистецька вітальня як форма вивчення літератури у ЗВО // Українська мова і література в школах України. – 2018. – № 4. – С. 28-32.
18. Захарова В.А. Методичні рекомендації до вивчення вступу до літературознавства: навчальний посібник для студентів філологічного факультету, учителів шкіл. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2011. – 161 с.
19. Захарова В., Каменська Н. Переддипломна педагогічна практика з української літератури: Методичні рекомендації для студентів 5-го курсу філологічного факультету. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2006. – 76 с.
20. Захарова В. До проблеми виховних можливостей уроків літератури // Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики: Збірник наукових праць. – К.: НПУ, 1999. – Вип. 2. – С. 331-336.
21. Захарова В. Роль Івана Франка в історії методики викладання літератури (за оповіданням «Борис Граб») // Українська література в загальноосвітній школі. – 2008. – №9. – С. 25-27.

22. Захарова В. Формування вмінь студентів розрізняти художню деталь під час роботи над поезією Ліни Костенко // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал / голов. ред. А.А. Сбруєва. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2016. – № 1(55). – С. 87 – 94.
23. Зборовська Н. Психологія і літературознавство : [посібник] / Н. Зборовська. – К. : Академвидав, 2003. – 392 с.
24. Іванишин В.П. Нариси з теорії літератури : навч. пос. / упоряд. тексту П.В. Іванишина. – К. : «Академія», 2010. – 256 с.
25. Історія української літератури: ХХ – поч. ХХІ ст.: навч. посіб.: у 3 т. / [В. Кузьменко, О. Гарачковська, М. Кузьменко та ін.]; за ред. В. Кузьменка. – К.: ВЦ «Академія», 2017. – Т. 3. – 544 с.
26. Каменська Н.П. Остерігаймо учнів від національної обмеженості і вузькоглядності // Рідна школа. – 2000. – №10. – С. 30-33.
27. Кудіна В., Соловей М., Спіцин Є. Педагогіка вищої школи. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К.: Ленвіт, 2007. – 194 с.
28. Літературне краєзнавство: Навчальний посібник для учнів середнього віку. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2002. – 176 с.
29. Літературне краєзнавство: Посібник для студентів-філологів, учителів і учнів шкіл: Вид. 2, доп. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2011. – 240 с.
30. Лісовський А. Морфологія художності твору і вивчення літератури в школі. – К. : Ленвіт, 2005. – 110 с.
31. Мірошниченко Л.Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підруч. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 432 с.
32. Мойсеєнко Р. Компетентнісний підхід як основа підготовки майбутнього компетентного фахівця // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2018. – № 9. – С. 42-48.
33. Наукові основи методики літератури.: Навчально-методичний посібник / За редакцією Н. Волошиної. – К.: Ленвіт, 2002. – 344 с.
34. Овдійчук Л. Естетичні засади вивчення біографії письменника на уроках української літератури в школі / Л. Овдійчук // Теорія і методика навчання української літератури: актуальні проблеми. Збірник наукових праць / Наук. ред. і упоряд. Логвіненко Н. – К.: Педагогічна думка, 2015. – С. 247-259.
35. Особистість письменника на уроці літератури: Навч. пос. – Суми: «Слобожанщина», 1997. – 200 с.
36. Пасічник Є.А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: Навчальний посібник. – К.: Ленвіт, 2000. – 384 с.
37. Пахаренко В. Основи теорії літератури. – К.: Генеза, 2009. – 296 с.
38. Ружицький В., Ратушинська А. Аналіз зарубіжних концепцій реалізації професійного навчання та їхній інноваційний матеріал // Вища школа. – 2019. – № 4. – С. 22-35.
39. Семенов О.М., Базиль Л.О., Дятленко Т.І. Практика в системі фахової освіти вчителя-словесника: навч. пос. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. О. М. Семенов. – К.: Фенікс, 2008. – 288 с.
40. Ситченко А. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх закладах. – К.: Ленвіт, 2011. – 291с.
41. Ситченко А. Естетичне виховання у контексті технологізованого навчання літератури // Українська література в загальноосвітній школі. – 2011. – №9. – С. 2-4.
42. Ситченко А. Педагогічні технології на уроках української літератури // Дивослово. – 2001. – №10. – С. 19-21.

43. Сікорський П., Колодій І. Якість середньої освіти – основний чинник якісної вищої освіти // Вища школа. – 2019. – № 4. – С. 3-6.
44. Степанишин Б. І. Викладання української літератури в школі: Метод. пос. для вчителя. – К.: РВЦ «Проза», 1993. – 255 с.
45. Степанишин Б.І. Література – вчитель – учень: Посібник для вчителя. – К.: Освіта, 1993. – 240 с.
46. Токмань Г.Л. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція. – К.: Міленіум, 2002. – 320 с.
47. Токмань Г.Л. Методика навчання української літератури в середній школі : підручник / Г. Л. Токмань. – К.: ВЦ «Академія», 2012. – 312 с.
48. Ханчук І., Янкович О. «Перезавантаження» уроку літератури: методика «DAILY 5» (Щоденні 5») для формування ключових компетентностей в учнів середньої школи // Українська мова і література в школах України. – 2018. – № 11. – С. 9-13.
49. Яценко Т. Естетична спрямованість шкільного курсу української літератури / Т. Яценко // Теорія і методика навчання української літератури: актуальні проблеми. Збірник наукових праць / Наук. ред. і упоряд. Логвіненко Н. – К. : Педагогічна думка, 2015. – С. 117-123.

Нормативні документи:

1. Закон «Про Повну Загальну Середню Освіту» режим доступу https://yuricom.com/legal_news/16-sichnia-2020-roku-pryjniato-zakon-pro-povnu-zahalnu-seredniu-osvitu/
2. Постанова КМ України від 25.08.2004 № 1095 «Деякі питання запровадження зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти» режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1095-2004-%D0%BF#Text>
3. Постанова КМ України від 14.12.2016 № 1033 «Про внесення змін до Порядку проведення зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти» режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1033-2016-%D0%BF#n2>
4. Концептуальні засади реформування середньої школи. Нова українська школа режим доступу <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>

Викладач _____ В. А. Захарова